

Mededelingen van de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging

NAJAARSBIJEENKOMST

De najaarsbijeenkomst zal worden gehouden in Overijssel op Vrijdag 15 en Zaterdag 16 October a.s. Nadere bijzonderheden zullen per convocatie aan de leden worden toegezonden.

LEDEN

Als nieuw lid werd ingeschreven : Ir J. J. M. van Groenewoud, Ginnekenweg 350 te Breda.

JAARVERSLAG VAN DE NEDERLANDSCHE BOSCHBOUW VEREENIGING OVER HET JAAR 1953

Leden : Door overlijden ontviel ons Dr A. A. C. Sprangers.
Een 4-tal leden bedankte, te weten : Ir H. A. J. Jonker, Ir W. van Laer, Ir J. M. van Rossem en Ir C. H. van de Velde, 17 nieuwe leden werden ingeschreven.

De nieuwe leden zijn :

J. J. Ph. Beernink te Nijkerk
Ir G. N. Danhof te den Haag
Mr R. E. Baron van Dorth tot Medler te Vorden
Prof. Ir J. H. A. Ferguson te Bogor
G. Feltkamp Jr. te Haarlem
Mevrouw E. H. Feltkamp-Feld te Haarlem
Ir J. C. E. C. N. van Florenstein Mulder te Vaassen
Ir P. C. M. Fluyt te den Haag
Ir A. G. Gerritsen te Wageningen
Mr W. Holterman ten Hove te Gorssel
Ir G. W. Mulder te Oosterbeek
Ir C. H. Reurink te Amsterdam
Ir W. Rolvink te Naarden
Ir D. Sepers te Alkmaar
Ir L. C. Smit te Amersfoort
Ir H. P. Uittenbogaard te Naarden
Mevrouw E. van Vloten-Perrin te Wageningen.

Het aantal leden bedroeg op 31 December van het verenigingsjaar 238;
het aantal donateurs bedroeg 20.

Het aantal leden en donateurs bedroeg in de laatste 5 jaren :

254 in 1949
 246 in 1950
 251 in 1951
 247 in 1952
 258 in 1953.

Contributie : Het lidmaatschapsgeld ad. f 17.50 bleef in 1953 ongewijzigd. De leden ontvingen hiervoor tevens het Nederlandsch Boschbouw-tijdschrift.

Bestuur: In het bestuur van de vereniging hadden tot de Algemene Ledenvergadering op 18 September 1953 zitting :

Prof. Dr G. Houtzagers, Voorzitter
 Ir P. H. M. Tromp, Secretaris
 Ir J. F. Smit, Penningmeester
 Ir G. A. Overdijkink, Ondervoorzitter
 Ir E. Reinders, 2e Secretaris.

Op deze laatste vergadering trad de Penningmeester af; zijn plaats werd ingenomen door Ir J. H. van Tuil.

Tijdschrift: Op het Nederlandsch Boschbouw Tijdschrift waren — met inbegrip van de leden en van 63 gratis- en ruilabonnementen — 627 personen geabonneerd; het aantal abonnementen in de laatste vijf jaren — met inbegrip van de leden en van de gratis- en ruilabonnementen — bedroeg : 632, 667, 621, 623 en 627.

De redactie wijzigde zich niet, daar het aftredende redactielid, de heer Dr H. van Vloten, als Voorzitter werd herkozen; dit college is als volgt samengesteld :

Dr Ir H. van Vloten, Voorzitter
 Ir F. W. Burger, Secretaris
 P. J. Drost)
 Ir. J. van Soest) leden
 Ir A. J. Grandjean)

Bijzondere ledenvergadering. Ter bespreking van het ontwerp-boswet werd op 27 Februari te Utrecht een buitengewone ledenvergadering gehouden. Aan de hand van de gevoerde discussies werd een concept-nota samengesteld, die aan alle leden werd toegezonden; na het aanbrenge van enige wijzigingen, conform een aantal schriftelijk ingediende op- en aanmerkingen, werd deze nota ingediend bij de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening.

Voorjaarsbijeekomst. Deze werd gehouden op 29 en 30 Mei op de Noord-Veluwe met Harderwijk als centrum, van waaruit twee excursies werden gehouden en wel op Vrijdag 29 Mei naar het landgoed „Leuvenhorst“, eigendom van de familie Jurriaanse en op Zaterdag daarop volgend naar het bezit van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten „het Leuvenumsche bosch“.

Op de Algemene Ledenvergadering op Vrijdagavond in Hotel „Baars“ deelde de Voorzitter van de Redactiecommissie voor publicaties mede, dat het boekwerkje „De Bosbouw in Nederland“ in de Engelse tekst is verschenen.

Najaarsbijeekomst. Deze werd gecombineerd met een wetenschappelijke cursus en wel op 18 en 19 September te Wageningen. De organi-

satie van de wetenschappelijke cursus berustte bij de Studiekringcommissie, die in het programma een 4-tal lezingen had opgenomen, terwijl na de algemene ledenvergadering op Vrijdagavond Ir P. de Fremery lichtbeelden over de bosbouw in Amerika vertoonde en deze nader toelichtte.

De sprekers en onderwerpen waren de volgende:

Mr. G. van Setten: „Het Bosschap en de Overheid”

Mr S. J. Halbertsma: „Het Bosschap en de particuliere bosbouw”.

Zaterdag 19 September:

Dr J. de Hoogh: „Bosbouwvoorlichting in de Verenigde Staten”.

Ir W. H. Meyerink: „Bosbeheer in de Verenigde Staten”.

Bijeenkomst van de Studiekring: Op 27 November werden te Putten door een drietal sprekers de volgende problemen besproken.

Ir R. Sewandono: „Richtlijnen voor de financiële boekhouding van bosbedrijven”.

Ir P. H. M. Tromp: „De Arbeidsmethode in het vellingsbedrijf”.

Ir. F. W. Wessels: „Verantwoorde boshervorming”.

De volgende dag werden een demonstratie en een excursie gehouden in het Speulderbos, respectievelijk betreffende de arbeidsmethode in het vellingswerk en de boshervorming, die onder leiding stonden van de inleiders der betreffende onderwerpen.

Werkzaamheden van het Bestuur: Het Bestuur vergaderde in dit jaar zes maal. De volgende commissies, die het Bestuur in haar taak bijstaan en vertegenwoordigen zijn op 31 December als volgt samengesteld:

1. Redactiecommissie Nederlandsch Boschbouw-Tijdschrift.

Dr Ir H. van Vloten, Voorzitter

Ir F. W. Burger, Secretaris

P. J. Drost)

Ir J. van Soest) leden

Ir A. J. Grandjean)

2. Studiekring Commissie

Prof. Dr H. J. Becking, Voorzitter

Ir A. van Laar, Secretaris

Ir P. H. M. Tromp)

Dr Ir H. van Vloten) leden

Ir F. W. Wessels)

3. Nomenclatuurcommissie voor zwammen.

Dr Ir H. van Vloten, Voorzitter

Prof. Dr A. J. P. Oort, Secretaris

Dr J. A. von Arx, Lid.

4. Nomenclatuurcommissie voor insecten.

Dr A. D. Volite, Voorzitter-Secretaris

Prof. Dr H. Boschma)

J. B. Corporaal) leden

Prof. Dr W. K. J. Roepke)

5. Redactiecommissie voor publicaties.

Ir J. van Soest, Voorzitter

Ir W. E. Meyerink, Lid

Dr Ir B. Veen, Lid

6. Kascommissie.
Drs E. Elton
P. J. Drost
Ir A. van Loon
7. Commissie voor de wetenschappelijke benaming cultuurgewassen of contactcommissie voor nomenclatuur, waarin voor de vereniging zitting hebben :
Prof. Dr G. Houtzagers en Ir J. Vlieger, leden
Prof. Ir J. H. Jager Gerlings, plaatsvervangend lid
8. Commissie tot herziening van het boekje „Richtlijnen voor het samenstellen van een bedrijfsregeling voor bosbezit in Nederland”
Prof. Dr J. H. Becking, Voorzitter
Ir A. A. C. van Leeuwen, Secretaris.
Dr J. R. Beversluis)
Ir E. Reinders)
Ir J. van Soest)
9. Afgevaardigde in het Centraal Comité van het Instituut voor Toegestapt Biologisch Onderzoek in de Natuur
Dr Th. C. Oudemans
10. Afgevaardigde in de Raad van Bijstand van het Bosbouwproefstation T.N.O.
W. Brantsma
11. Afgevaardigde in de Hoofdafdeling Bosbouw van de Stichting voor de Landbouw
Ir P. H. M. Tromp
12. Commissie uitdrukkingen gebruikt in de Nederlandse Bosbouw
Dr Ir H. van Vloten, Voorzitter
Dr Ir B. Veen, Secretaris
W. Brantsma)
P. J. Drost) leden
.....)
13. Vertegenwoordiger van het Bestuur in de Raad van Toezicht van het Natuurfonds
Ir E. Reinders
14. Afgevaardigde in het Bestuur van de Stichting Verbetering Voortkweekingsmateriaal van Houtopstanden
Ir P. H. M. Tromp.

De Secretaris: Ir P. H. M. Tromp.

ADRESWIJZIGINGEN

Het nieuwe adres van Ir L. C. Smit te Amersfoort is Mauritslaan 4.

STUDIEKRING

Op Woensdag 27 October a.s. om 19.30 uur in de collegezaal van Hinkeloord te Wageningen zal de heer F. C. Hummel, mensuration officer van de Britse Forestry Commission, een voordracht houden over de totstandkoming van de bosstatistiek van zijn land.

De secretaris, A. van Laar.

Mededelingen inzake het Boswezen, de Houtvoorziening en de Jacht

WEES VOORZICHTIG MET DOUGLASIMPORT

De Directeur van het Staatsbosbeheer vraagt onze aandacht voor het volgende :

Bij het grote gebrek aan douglasplanten bestaat gevaar voor import van douglasplanten, waarvan de herkomst onvoldoende vaststaat en waarbij partijen kunnen zijn die niet in ons klimaat thuis horen. Bosbezitters en beheerders worden derhalve ernstig gewaarschuwd voor het doen van bestellingen van deze planten. Men houde zich aan planten, die nog in gering aantal bij kwekers-leden van de Vereniging W.H.G. aanwezig zijn of die in de komende jaren weer uit het thans te importeren zaad uit de Ver. Staten onder N.A.K.B.-certificaat kunnen worden geleverd. Een paar jaar lang zal men het beter zonder douglas kunnen doen, dan geforceerd voor hoge prijzen planten te kopen van verkeerde herkomsten, waarvan niet voldoende houtproductie is te verwachten.

DREILÄNDER HOLZTAGUNG 1954

Een houtcongres van Zwitserland, Duitsland en Oostenrijk, te houden van 20—25 September te Luzern en Biel, zal ook gaarne vertegenwoordigers van andere landen ontvangen. Aanvragen hiervoor kunnen worden gericht aan: „Die Geschäftsstelle der Lignum, Börsenstrasse 21, Zürich“, aanvragen voor onderkomen aan: „Das Reisebureau A. Kuoni AG, Bahnhofplatz 7, Zürich“. „Lignum“ is de „Schweizerische Arbeitsgemeinschaft für das Holz“. Op 20 September wordt een bosbouwdag georganiseerd met daarna op de 21ste een bosbouwexcursie.

ONZE BOSSEN EEN „NATIONAAL BEZIT“

Ons lid Jhr W. H. de Beaufort hield onlangs een radiopraatje in de rubriek „Bedrijfsleven“ van de Regerings Voorlichtingsdienst, waarvan we hier de tekst laten volgen :

Wanneer wij in onze samenleving iets als „nationaal bezit“ betitelen, pleegt het te gaan om enig — veelal — cultureel bezit, dat wij gedragen weten door de belangstelling, zo niet de liefde van ons volk — waar wij trots op zijn. Denkt u maar aan ons „Oude Wilhelmus“, om een klassiek voorbeeld te noemen. Maar hoe staat het nu met „onze bossen“ ten deze ?

Hebben wij daar „nationaal gevoel“ voor, om van liefde en trots nog maar niet te spreken? — Ja, toch wel! — En het ligt ook wel in het culturele vlak — wij protesteren als er plotseling mooie oude bomen geveld worden — en het gevoel hiervoor is gegroeid met het gelukkig in de 20ste eeuw in ons volk groeiende besef, voor de nationale waarde van natuur- en landschapsschoon, een stellig nog kostbaarder nationaal bezit, welke bescherming door onze meest menselijke drijfveer — de zorg voor ons nageslacht — gestuwd wordt.

Maar ook op gans ander gebied zijn de bossen van uitzonderlijk nationaal belang. In het economisch vlak is het „Nederlandse bos“ de bewaarder van onze nationale houtvoorraad en wat dat betekenis beseffen wij maar al te goed, wij, wier bestaan van wieg tot doodkist ondenkbaar is zonder hout!

Hoe hebben wij dit niet aan den lijve gevoeld, toen een vijandig bezetter de bijl sloeg in „ons hout“, toen honger en gebrek ons eigen volk dreven tot een niets ontziende houtroof — ja toen hebben wij door schade en schande geleerd, dat hout tot onze dagelijkse levensbehoeften behoort; dat onze bossen ook in deze zin een „nationaal bezit“ behoorden te zijn, onze bijzondere zorg en liefde waardig, en ook hier weer is het de zorg voor ons nageslacht die ons drijft.

Maar wat merkten wij, vóór dat de nood het ons leerde, van die zorgende liefde? Zeker wij wisten, dat er een staatsdienst was die zich met grote toewijding het behoud van het bos aantrok; dat veel particulieren bossen aanlegden en verzorgden; dat een Ned. Heidemaatschappij kwam voorlichten hoe het Nederlandse bos op te bouwen; — maar van „nationale“ belangstelling bleek daarbij nauwelijks! Trouwens, wat betekende in de publieke opinie dat beetje hout, uit eigen bossen, bij de houtbehoefte van ons land. Brandhout? — Nu ja, zover we dat nog nodig hebben. Mijnhout? — Wat konden wij daarvan zelf leveren? Het was gemakkelijk en misschien goedkoper uit het buitenland te krijgen. Timmerhout? — Wie gebruikt daar nu „inlands hout“ voor, dat deugt er immers niet voor? En heipalen? — Ach die zitten in de grond. zie je niet en zijn elders te krijg! Neen! — Die Staatsdienst kost te veel en die Heidemij werkt ook niet goedkoop — zó sprak „men“. — En dan te denken, dat die weinigen, die met inzicht en liefde werkten in het Nederlandse bos, een „nationale spaarkas“ opbouwden, die een phenomeen mag heten in ons economisch bestel, want waar zien wij, als in het bos, de gekweekte rente onafscheidelijk vastgroeien aan het kapitaal, zó dat het „boompje groot-plantertje dood“ eerst een nageslacht de vruchten doet genieten. Hoe kan men nu beter „sparen“? En hier blijft het nog niet bij — want diezelfde rente, groeit ook bij aan het Nederlandse houtkapitaal — ons „nationaal bezit“.

Zal het bos de aandacht blijven krijgen die het verdient? Wij hopen het en menen, dat de belangstelling groeiende is. Eigenlijk hebben wij jegens het Nederlandse bos iets goed te maken! Teruggedrongen tot de slechtste gronden, met bodemtoestanden door land- en tuinbouw versmaad, moeten wij vaststellen, dat de bossen van thans maar een flauwe afschaduwing zijn van de wouden die ons Vaderland eenmaal bedekten. Was niet Holland: Holtland? En constateren onze bodemkundigen niet, dat de beste kultuurgronden in ons drassig landje eenmaal bosgronden waren?

Door de eeuwen heen hebben wij een kostbaar kapitaal opgeteerd, roofofbouw van de ergste soort plegend.

Wij vormden daarbij geen uitzondering. Over heel de wereld heeft de mens, de in de bossen gegroeide rijkdommen der natuur verkwest. Zeker! Om er deels rijker goed — akkers en weiden — door te verwerven, maar zorgeloos omspringend met de bossen daaromheen, opnieuw hun rijkdom aanvretend, zodra de bodem uitgeput bleek — en blind voor de ernstige gevolgen; niet beseffend, dat de woudgordels der aarde, al naar klimaat gedifferentieerd optima vormen van vegetatie, waarbinnen plant en dier in levensgemeenschap de voedsters van de vruchtbaarheid der aarde zijn.

Devastatie, erosie, woestijnvorming, zijn de grote problemen bij het dreigend woud-

en houtgebrek der wereld en al is Nederland op de wereldkaart een nietig vlekje — ook het Nederlandse bos wacht op verzorging die een herstel van zijn levensgemeenschap nastreeft.

„Landbouwers”, die wij zijn, hebben wij dit herstel te zeer uit die hoek gezien. In de dennenakkers, die wij aankweekten, meenden wij bossen te verwerven, maar verdieping van kennis leerde ons de natuur vragen hoe zij geleid wilde zijn.

Dit deed bosbouwers, niet als landbouwers tot rechtmatig eigen profijt een stukje vaderlandse bodem verwerven en bewerken, maar medewerkers zijn in een stuk natuur waarbinnen een pulserende levensgemeenschap streeft naar een optimum, dat bij telkens terugkerende oogsten, bos en bodem verrijkt, in stede van uit te mergelen..... en zo een „nationaal bezit” bij uitnemendheid doet groeien. Tot de spaarkas, die wij ons bos noemden, zien wij een derde bron van inkomst toestromen, de verrijking van de vaderlandse bodem.

Hoe meer wij het bos in grote regionale eenheden zien, waarbinnen wij bosbouwers, overleggend samen werken, zoveel te meer zal dit „nationaal bezit” gefundeerd zijn, inachtig het Vlaamse spreekje

„al wat de boschman plant, gedijë voor het land”.

Dat bij deze uitgroei tot „nationaal bezit” de vorm van eigendom pas op het tweede plan komt, zal ieder duidelijk zijn die beseft, dat binnen het bos „zaaien tot oogsten” méér dan een mensenleeftijd omspant. Persoonlijk winstbejag is nimmer bedrijfsdoel, maar liefde tot het bos steeds stimulans ervan, zodat de vraag gewettigd is of — rekening houdend met onze volksaard — het Nederlandse bos niet het meest gebaat is bij een gespreide eigendom van overheid, organisatie en enkeling, opdat het door de liefde van velen gedragen worde.

Het zal u niet ontgaan zijn, dat bij deze doelstelling voor het Nederlandse bos, die U wellicht wat utopistisch toeschijnt — maar een ideaal maakt slecht kans bereikt te worden, zo het wordt gesteld — beide drijfveren tot „nationaal bezit” die wij u schetsten, wonderlijk samengaan, want waar is ons natuurschoon beter bewaard dan binnen de levensgemeenschap van het bos, waar het landschap rijker gevarieerd dan waar de dynamiek van het bos er een steeds wisselende schoonheid aan verleent?

De primitieve mens vond in het woud zijn prilste religieus beleven: — de boom des levens — wortelend in de aarde en met zijn kruin reikend tot in de hemel.

Het gejaagde schepsel onzer dagen vlucht, tot wat hem in het woud nog ontmoet als de Schepping Gods, tot het oord der sprookjes zijner jeugd, tot het land zijner dromen, en dáár zijn krachten herwinnend, zal hij met nieuwe levensmoed verlangend zijn dit kostbaar bezit te helpen overdragen tot hen die na ons komen en het woord van de franse dichter zal hem uit het hart gegrepen zijn:

C'est au milieu des bois, que la patrie a son coeur,
Un peuple sans forêts, est un peuple qui meurt.

UITVOERING DER BODEMPRODUCTIEBESCHIKKING 1949

De Directeur van het Staatsbosbeheer; Gelet op het bepaalde in artikel 3 van de Bodemproductiebeschikking 1949, Bosbouw en Houtteelt; Verleent — onverminderd eventuele andere wettelijke bepalingen — ingevolge artikel 6, 1e lid van evengenoemde beschikking een algemene ontheffing van het kapverbod voor wat betreft:

- 1e. velling en roofling van vruchtbomen met inbegrip van okker(wal) notebomen;
- 2e. velling en roofling van knotwilgen, knotpopulieren en knotessen;
- 3e. het kappen van het opperhout van knotwilgen, knotpopulieren en knotessen;
- 4e. velling (niet roofling) van grienden;
- 5e. normale dunning van bos (waaronder worden verstaan uitkappingen, die moeten worden beschouwd als oordeelkundige maatregelen ter verzorging van de overblijvende houtopstand van het bos);
- 6e. velling (niet roofling) van hakhout van els, berk, es en wilg, waarvan het lot niet jonger is dan 5 jaar;
- 7e. velling en roofling van alle houtopstanden, ook van afzonderlijke bomen, staande binnen de bebouwde kommen;

- 8e. velling en rooiing van afzonderlijke bomen van Italiaanse populier, paardenkastanje, linde en treurwilg ;
- 9e. velling en rooiing van :
- a. populieren of wilgen, staande langs wegen en deel uitmakende van de wegbeplanting ;
 - b. populieren of wilgen, staande in een enkele rij langs bouw- of grasland.

In deze beschikking wordt onder bebouwde kom ener gemeente verstaan de omschrijving die eventueel in de plaatselijke bouwverordening van dat begrip wordt gegeven ; bij gebreke van zodanige omschrijving moet het begrip bebouwde kom in dezelfde enge zin worden opgevat, als dit in bouwverordeningen over het algemeen gebruikelijk is.

Deze beschikking nr B 306.300 van 12 Augustus 1954 trad in werking op 1 September 1954, ter vervanging van de beschikking van 31 Augustus 1950, B. 242.600 I, die bij dezen wordt ingetrokken.

Deze nieuwe ontheffing betekent ten opzichte van die van 1950 een uitbreiding in die zin, dat de normale dunning van loofhoutbos, in 1950 nog beperkt tot een middendoorsnede van de stammen tot ten hoogste 20 cm, thans volledig wordt vrijgegeven. Ook de normale dunning van in bosverband staande populieren en wilgen is nu vrij, terwijl de algemene ontheffing voorts van toepassing is op de velling van populieren of wilgen, voorzover staande langs wegen en deel uitmakende van de wegbeplanting of die in een enkele rij langs bouw- of grasland voorkomen.

Nader uitgewerkt wordt ontheffing van het kapverbod verleend voor wat betreft velling en rooiing van de navolgende boomsoorten : Vruchtbomen met inbegrip van okker (wal) notebomen ; knotwilgen, knotpopulieren en knotessen ; alle houtopstanden, ook afzonderlijke bomen, staande binnen de bebouwde kommen ; afzonderlijke bomen van Italiaanse populier, paardenkastanje, linde en treurwilg en tenslotte populieren of wilgen, die, zoals eerder opgemerkt, langs wegen staan en deel uitmaken van de wegbeplanting of die in een enkele rij langs bouw- of grasland voorkomen.

De ontheffing heeft voorts betrekking op velling (niet rooiing) van grienden en van hakhout van els, berk, es en wilg, waarvan het lot niet jonger is dan 5 jaar. Tenslotte is het kappen van het opperhout van knotwilgen, knotpopulieren en knotessen en normale dunning van bos (waaronder worden verstaan uitkappingen, die moeten worden beschouwd als oordeelkundige maatregelen ter verzorging van de overblijvende houtopstand van het bos) eveneens in de betrokken regeling opgenomen.

SUBSIDIEREGELING OMZETTING HAKHOUT

Van de zijde van het Staatsbosbeheer ontvingen wij de volgende opmerkingen :

In het Augustus-nummer van dit tijdschrift komt een mededeling voor over de subsidieregeling omzetting hakhout. Deze mededeling is niet geheel volledig en het moet wellicht daaraan worden toegeschreven, dat de redactie van het Nederlandsch Bosbouw Tijdschrift in een noot de opmerking maakt, dat het erg is dat ongeveer 5000 ha goede bosgrond aan de landbouw kan worden vrijgegeven, maar dat het nog erger is voor de bosbouw omdat voor de andere 5000 ha verdringing naar armere gronden mogelijk is. Dit laatste is bepaald niet juist.

De opzet van de onderhavige regeling is, dat van het laag gelegen hakhoutareaal de helft voor de landbouw wordt vrijgegeven en de andere helft wordt omgevormd tot opgaand bos. De instanties, die met de uitvoering van deze regeling zijn belast, t.w. de Cultuurtechnische Dienst en het Staatsbosbeheer, weten dat het dus gaat om bosgronden (laag gelegen hakhout) die enerzijds bij uitstek geschikt zijn voor de landbouw en anderzijds — wat de omvorming tot opgaand bos betreft — bij uitstek geschikt voor de teelt van veeleisende houtsoorten, zoals inlandse eik, es, wilg en populier. Dat in de praktijk kan blijken, dat bij uitzondering in een bepaald geval bij de omvorming tot opgaand bos een andere houtsoort in aanmerking komt, doet aan het bovenbedoelde beginsel niet af. Het Staatsbosbeheer heeft te beoordeelen of de hakhoutgronden die een bosbezitter wenst te hervormen tot opgaand bos van zodanige kwaliteit zijn, dat zij voor genoemde meerleisende houtsoorten geschikt zijn te achten en dus voor omvorming tot opgaand bos met subsidie kunnen worden aanvaard. De instructie's die de houtvesters ter zake hebben ontvangen laten daarover geen twijfel. Er behoeft derhalve in het kader van deze regeling geen vrees te bestaan voor ver-

dringing van het bos naar armere gronden. Integendeel, er zal in ieder geval zorgvuldig op worden gelet, dat zulks niet geschiedt.

Hetgeen in noot 2) wordt gezegd omtrent z.g. A.W.-objecten is ook niet geheel juist, doch dit is van geen belang voor de toepassing van de onderhavige regeling.

Het is m.i. jammer, dat het bericht, dat in het tijdschrift is opgenomen onder het hoofd „Mededelingen inzake het Boswezen, de in het voorzichtigen en de Jacht” — waaraan een officiëel karakter wordt toegekend — niet tevoren is voorgelegd aan de bij de regeling betrokken instantie — in dit geval aan de directeur van het Staatsbosbeheer — waardoor een onjuiste berichtgeving had kunnen worden voorkomen.

Naschrift. Natuurlijk is het een grote geruststelling als van de zijde van het Staatsbosbeheer wordt verzekerd, dat op het gevaar van teruggdringing van het bos naar armere gronden zorgvuldig zal worden gelet, maar geheel gerust kan men daarop niet zijn, daar bij ruil toch wel zeker het beste der stukken voor de landbouw zal worden bestemd. Met alle goede wil van hiervoor te waken, komt hier zeker in de praktijk niet alles van terecht. Er zal dus behalve een teruggang tot de helft van het areaal, wel degelijk méér worden verloren, zij het dan, dat dit naar wij hopen beperkt zal blijven tot de categorie van het „lage hakhoutareaal”. En dat was slechts wat wij naar voren wilden brengen in onze noot, waar we het „maximum-pessimisme” noemden.

De redactie is het met wat de opmerking betreft, dat het bericht niet geheel volledig zou zijn, beslist niet eens. Het ons toegezonden persbericht is iets prettiger leesbaar gemaakt, dus niet honderd procent letterlijk gesteld, maar zonder verlies aan volledigheid. De redactie meent dan ook niet, dat er enige reden aanwezig zou zijn geweest om de tekst aan de betrokken instanties voor te leggen.

Wat onze noot betreft omtrent de A.W.-objecten, kan aanvullend worden vermeld, dat Landbouw, in dit geval de Cultuurtechnische Dienst, het tot stand komen van deze werken weliswaar verzorgt, maar dat het benodigde geld van Sociale Zaken wordt verkregen, en dus met dat ministerie wordt verrekend. Nu is het woord DUW in de tekst inderdaad fout, al heeft dit met het onderwerp als zodanig niets te maken; men leze: „en wat van de vroegere DUW-werken niet cultuurtechnisch was, is nu ondergebracht bij de zogenaamde D.a.c.w., Dienst aanvullende civieltechnische werken”. Men zou dit gedeelte van de zin echter ook geheel kunnen schrappen.

Red.

INHOUDSTABEL VOOR POPULIER

Het Instituut voor Bosbouwkundig Onderzoek te Wageningen heeft zich de laatste jaren intensief bezig gehouden met onderzoek op het gebied van de populierencultuur. Voornamelijk onder leiding van de hoogleraren Houtzagers, waarbij vooral het veredelingswerk en het opbrengst-onderzoek genoemd moeten worden. Voor het opbrengst-onderzoek van de populier is het nu van groot belang, dat het Instituut zo spoedig mogelijk zal kunnen beschikken over een inhoudstabel voor de populier. Met behulp hiervan zullen de houtmassa's van populieren-opstanden en -lanen meer betrouwbaar kunnen worden bepaald, wanneer de gemiddelde diameter en de hoogte bekend zijn.

Met het oog hierop heeft het Instituut reeds enkele jaren opmetingen gedaan aan geveld populieren (sectiemetingen). Daar er vele populierensoorten in ons land worden gebruikt, is het gewenst van de verschillende soorten afzonderlijk voldoende grondslagmateriaal bijeen te brengen door vele metingen te verrichten. Hierbij is echter de hulp van het bedrijfsleven onontbeerlijk daar het Instituut slechts bij uitzondering op de hoogte is van populierenvellingen. Het Instituut merkt meestal eerst iets van een velling, wanneer deze reeds vergevorderd is en dan

nog door toevallige omstandigheden. Reeds geveldde bomen zijn meestal waardeloos voor het beoogde doel. Voor de inhoudstabel zijn namelijk ook metingen in de kroon noodzakelijk, waartoe de meetploeg bij de velling aanwezig moet zijn om de metingen nauwkeurig te kunnen verrichten, voor dat de boom wordt uitgesnoeid.

Het Instituut verzoekt daarom langs deze weg om de medewerking van alle betrokkenen door het geven van een tijdig bericht omtrent de kap van populierenlanen of -opstanden van enige betekenis (minimaal 25 bomen); zo tijdig, dat de meetploeg dan ook inderdaad bij de velling aanwezig zal kunnen zijn. Adres: *Instituut voor Bosbouwkundig Onderzoek*, afdeling Houtmeetkunde, „Hinkeloord”, Wageningen; telefoon K 8370—2065.

Boekbesprekingen

114.68 : 114.35

W. Wittich. Untersuchungen über den Verlauf der Streuzersetzung auf einem Boden mit starker Regenwürmtätigkeit. Schriftenreihe der Forstlichen Fakultät der Universität Göttingen und Mitteilungen der Niedersächsischen Forstlichen Versuchsanstalt, Band 9, 1953, 33 blz. Uitg. J. D. Sauerländer, Frankfurt am Main.

Reeds is in een aantal voorgaande publicaties het onderzoek naar de omzetting van verschillende strooiselsoorten door Prof. Wittich behandeld. Het bovengenoemde geschrift is hierop een vervolg. Stond bij het vroegere onderzoek de omzetting van de strooiselsoort in het middelpunt, thans is de aandacht vooral gericht op de activiteit van regenwormen bij deze omzetting. In totaal zijn 26 strooiselsoorten aan een proef onderworpen. Daarbij is gebleken, dat, dank zij de activiteit van regenwormen, strooisel met een middelmatige C-N verhouding zeer snel kan worden omgezet wanneer het door de regenworm wordt gegeten, terwijl sommige soorten met een lage C-N verhouding door de aanwezigheid van bepaalde „smaakstoffen” niet door de regenwormen worden opgenomen en daardoor langzamer humificeren. Bij afwezigheid van regenwormen is het verband tussende C-N verhouding en de omzetting veel nauwer. Na de verwijning van de remmende smaakstoffen wordt het strooisel aangetast door de regenwormen en des te sterker naarmate de C-N verhouding lager is.

Naaldhoutstrooisel verteert snel, zodra het door de activiteit van de regenwormen in de grond is gewerkt. Daarentegen vormt zich zelfs op basenrijke gronden in datzelfde naaldhoutbos, indien regenwormen afwezig zijn, steeds een ruwe humuslaag.

C. P. van Goor.

114.7 (492)

Boor en Spade VI, Stichting voor Bodemkartering, Wageningen 1953, Uitg. H. Veenman en Zn, 250 blz., prijs geb. f 8,65.

In de zesde uitgave van de reeks „Boor en Spade” komen behalve een groot aantal bijdragen betreffende de bodemkunde en bodemkartering van Nederland enkele artikelen voor die van belang zijn voor de bosbouw. Zo behandelt G. C. Maarleveld de geologische geschiedenis van de Zuidelijke Veluwe, waarvan het accent vanzelfsprekend is gelegen in de Riss- en Würmijstijd. Deze publicatie is een goede inleiding tot de bijdrage van J. Schelling over de bodemkundige kartering van een typeaal bosgebied op de Veluwe, het Spelderbos en Doorwerth. De ingewikkelde structuur van het stuwwalcomplex, waarvan de verschillende schuinstaande afzettingsslagen, overdekt met een solifluctiedek, in lange, smalle banen aan de oppervlakte komen, komt duidelijk tot uiting. Het geeft een indruk omtrent de grote moeilijkheden waarmee een bodemkartering in dit gebied heeft te strijden. Daarnaast blijkt hoe belangrijk het is een topografisch overzicht van onze bosgronden te hebben. Een aantal kaartjes en figuren is toegevoegd.

Tenslotte is een verslag van een plantensociologische en bodemkundige excursie naar West-Duitsland door J. Bennema, J. Schelling en J. S. Veenbos voor de kritisch ingestelde bosbouwer zeker lezenswaardig.

C. P. van Goor.